

דברי הסבר לטיטת המתווה בעניין הרחבת שדה הגז הטבעי "תמר" ופיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי "לויתן", "כריש" ו"תנין" ושדות גז טבעי נוספים

כללי

1. בעשור האחרון עובר משק האנרגיה הישראלי שינויים משמעותיים. תוך שנים ספורות הפך הגז הטבעי למקור אנרגיה מרכזי ומועדף לייצור חשמל ולשימוש בתעשייה. המעבר לשימוש בגז טבעי הניב בין השנים 2014-2004 חסכון של כ-35 מיליארדי שקלים חדשים למשק וכן תרם להפחתה משמעותית בפליטת מזהמים בזכות צמצום השימוש בדלקים מזהמים.
2. ההיקפים המשמעותיים של עתודות הגז הטבעי שהתגלו במים הכלכליים של מדינת ישראל, יש בהם כדי להקטין בצורה משמעותית את התלות של מדינת ישראל במקורות אנרגיה חיצוניים. יתר על כן, למשאב הגז הטבעי פוטנציאל משמעותי שניתן למנף לטובת המדינה במישור הגיאוגרפי-פוליטי.
3. אספקת הגז הטבעי משדות גז טבעי ישראליים למשק הישראלי החלה בשנת 2004, לאחר חיבור מאגר "מרי B" לחוף. החל משנת 2008 פעלו בישראל 2 ספקיות גז טבעי, כאשר בנוסף לשדה "מרי B" שסיפק כ-60% מהגז, פעלה בישראל חברת הגז המצרית East Mediterranean Gas S.A.E, שסיפקה גז שיובא ממצרים.
4. בשנת 2009 התגלה שדה הגז הטבעי "תמר". לפי הערכות משרדי הממשלה יש ביכולתו של שדה "תמר" לספק חלק משמעותי מצרכי המשק המקומי לפחות בעשור הקרוב. החל מחודש אפריל 2013 החלה הזרמת הגז הטבעי משדה "תמר" למדינת ישראל. לאחרונה, ניתן ל"תמר" אישור לייצא גז טבעי לירדן בהיקף מצומצם. בנוסף, בעלי חזקת "תמר" פועלים למכירת גז טבעי למצרים. נכון להיום, אספקת הגז הטבעי למשק הישראלי מתבססת על שדה "תמר" ועל מתקן צף לקליטת גז טבעי נזלי.
5. בשנת 2010 התגלה גז בשדה "לויתן". השותפים המחזיקים בזכויות בשדה "לויתן" קיבלו לידיהם חזקה בשדה זה בתחילת שנת 2014. בהתאם ללוחות הזמנים הנגזרים משטרי החזקה, גז מהשדה אמור להתחיל לזרום למשק הישראלי כבר בשנת 2018. יצוין כי מימון הפיתוח של שדה "לויתן" אמור להתבסס במידה רבה על חוזה ייצוא.
6. בחודש אפריל 2012 התגלה גז בשדה "תנין" ובחודש מאי 2013 התגלה גז בשדה "כריש". שני שדות אלו, קטנים באופן משמעותי מהשדות "לויתן" ו"תמר".
7. יוער כי בכל השדות המשמעותיים שהתגלו עד כה באזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל מחזיקות בזכויות חברת נובל ושותפויות דלק ואבנר, בחלקם עם תאגידים נוספים. עוד יצוין, כי נובל משמשת "מפעיל" (Operator) בשדה "תמר" ובשדה "לויתן". "מפעיל" הוא הגורם אשר אמון על ביצוע מכלול הפעולות המקצועיות הנדרשות לשם חיפוש גז טבעי ונפט, פיתוח השדות, ניהולם ופיקוח עליהם וכן הפקת הגז הטבעי והנפט מהם.

8. בחודש ספטמבר 2011 הודיעה רשות ההגבלים העסקיים כי החלה לבדוק חשד כי בעלי זכויות בשדה "לוויתן" התקשרו בהסדר כובל. בעקבות הודעת רשות ההגבלים העסקיים, ולאחר משא ומתן ארוך, התגבשה בחודש מרץ 2014 טיוטה של "צו מוסכם" לפי סעיף 50 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן – **חוק ההגבלים העסקיים**), בין רשות ההגבלים העסקיים לבין בעלי הזכויות בשדה "לוויתן" אשר נועד להביא לפתרון מוסכם בין הממונה על ההגבלים העסקיים לבין בעלי זכויות בשדה "לוויתן" חלף קביעת הממונה בדבר קיומו של הסדר כובל. טיוטת ההסדר הופצה להערות הציבור לפני הגשתו לאישור בית הדין להגבלים עסקיים, כנדרש בהתאם לחוק.

9. ביום 23 בדצמבר 2014 הודיע הממונה על הגבלים עסקיים כי לאחר ששמע את הערות הציבור הוא החליט שאין מקום להגיש לבית הדין להגבלים עסקיים את הצו המוסכם, מאחר שלא יביא לפתרון תחרותי בשוק הגז הטבעי. במקום זאת, הודיע הממונה כי הוא שוקל לפרסם קביעה שלפיה התגבש הסדר כובל ב"לוויתן". בפועל החלטת הממונה על ההגבלים עסקיים שלא להגיש את הצו המוסכם לאישור בית הדין, הביאה לקושי ממשי בפיתוח שדה "לוויתן" ולדחיית אספקת הגז הטבעי למשק הישראלי ממאגר זה. מעבר לכך, להחלטה האמורה היבטים רוחביים משמעותיים בנוגע לנכונותן של חברות ומשקיעים בינלאומיים אחרים לפעול בענף החיפוש וההפקה של גז ונפט בישראל. החלטת הממונה אף הביאה לעיכוב במהלכים לחתימת חוזה יצוא גז למצרים ולירדן ואף לסיכון לביטולם.

10. בהמשך להתפתחויות אלו ונוכח ההכרה במורכבותו של משק הגז הטבעי, חשיבותו הרבה למשק הישראלי והשלב הקריטי בו הוא מצוי, החלו משרדי הממשלה הרלוונטיים בעבודת מטה מקיפה ומעמיקה בשיתוף עם רשות ההגבלים העסקיים. עבודת המטה באה לנסות להגיע למתווה משופר לשינוי מבנה משק הגז הטבעי ביחס לטיוטת הצו המוסכם. זאת, במטרה להביא לפיתוח שדה "לוויתן", להרחבת פיתוח שדה "תמר", לפיתוח מהיר של שדות גז טבעי נוספים, להבטחת ביטחון אנרגטי וליצירת משק תחרותי. המתווה נועד לאזן בין כלל השיקולים הקיימים, כולל אך לא רק השיקולים התחרותיים. השיקולים התחרותיים חשובים כשלעצמם, אך בהקשר הנוכחי ישנם שיקולים מהותיים הנוגעים לביטחון המדינה ויחסי החוץ שלה.

11. משרדי הממשלה חתרו להגיע לפתרון שיהיה מוסכם על דלק ונובל מתוך ההבנה שהליכים לפי חוק ההגבלים העסקיים ולאחריהם איתור מפעילים אחרים, יביאו לעיכוב משמעותי בפיתוח של שדה "לוויתן" ובהרחבת פיתוח שדה "תמר", וכן כי הליכים אלה עשויים לפגוע בכניסת השקעות נוספות למקטע החיפוש וההפקה של הגז הטבעי אשר יכולים להגדיל את התחרות בעתיד. שיקול מרכזי היה גם הצורך בהספקת היתירות למערכת הגז וביטחון אנרגטי למדינה. יצוין כי עבודת המטה החלה במקביל לשימועים שערך הממונה על ההגבלים העסקיים במסגרת הפעלת שיקול דעתו האם לפרסם קביעה על אודות קיומו של ההסדר הכובל.

12. לאחר מספר חודשים של עבודת מטה מקצועית מקיפה ודיונים שהתקיימו מול דלק ונובל, גיבשו משרדי הממשלה מתווה אשר בהתאם לשיקול דעתם המקצועי, משקף איזון

נכון בין המטרות החשובות השונות שמשרדי הממשלה אמונים על קידומן, ביניהן פיתוח מהיר של שדות הגז הקיימים והחדשים מטעמים של שוק האנרגיה וגם משיקולי ביטחון ויחסי חוץ, השגת תחרות בטווח הבינוני-ארוך והבטחת רמת מחירים מאוזנת עד להשגת התחרות כאמור. יצוין כי מתווה זה אינו מקובל על הממונה על הגבלים עסקיים, אשר סבור שאינטרס התחרות איננו מיוצג באופן אופטימלי בהקשר זה.

13. המתווה מורכב ממספר חלקים שנועדו להביא להסדר כולל שיחלץ את מגזר הפקת הגז הטבעי מהקיפאון בו הוא מצוי. נפרט עתה אודות מרכיביו השונים של המתווה.

14. כלל ההמלצות כפופות להערות שיתקבלו לטיוטת המתווה במסגרת השימוע הציבורי.

סעיף 1 – הסבר לטיוטת ההחלטה לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים העסקיים

כללי

1. סעיף 52 לחוק ההגבלים העסקיים קובע כי שר הכלכלה רשאי, לאחר התייעצות עם ועדת הכלכלה של הכנסת, לפטור הגבל עסקי מהוראות החוק, כולן או מקצתן, אם הוא סבור שהדבר דרוש מטעמים של מדיניות חוץ או בטחון המדינה.

2. הנחת היסוד היא שאם לא יינתן הפטור מתחולת חוק ההגבלים העסקיים, הפיתוח של "לוויתן" והרחבת הפיתוח של "תמר" יתעכבו בארבע עד תשע שנים. בהתאם לעמדת משרד הביטחון, צה"ל, משרד החוץ והמועצה לביטחון לאומי פיתוח מהיר של שדה "לוויתן" והרחבת "תמר" הם בעלי חשיבות רבה לביטחון המדינה וליחסי החוץ שלה. בתמצית יצוין כי בהתאם להבנות ולמו"מ שמתקיים בימים אלה, שדה "לוויתן" עתיד לייצא כמות משמעותית של גז טבעי לירדן ולמצרים. כמו כן, הרחבת הפיתוח של שדה "תמר" תתאפשר רק על בסיס היצוא משדה "תמר". פיתוח הייצוא של גז טבעי ממדינת ישראל למדינות האמורות הוא בעל חשיבות רבה ליחסי החוץ של מדינת ישראל ולביטחון המדינה. החשש הוא שעיקוב בפיתוח של "לוויתן" ובהרחבה של פיתוח שדה "תמר" יסכל את יצוא הגז למדינות אלה. פיתוח מאגרים אלה אף הכרחי להגברת היתירות של משק הגז הנסמך כיום על מאגר אחד, אסדה אחת, וצינור אחד ארצה.

3. ביום 25.6.14 קיבל הקבינט המדיני-ביטחוני סקירות מגורמי החוץ והביטחון בקשר לשיקולי החוץ והביטחון הקשורים במקטע הפקת הגז הטבעי. בהמשך לסקירות אלה, החליט הקבינט כי עיכוב בהרחבת הפיתוח של שדה "תמר" ובפיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי "לוויתן", "כריש" ו"תנין" ושדות גז טבעי נוספים של מדינת ישראל הוא בעל השלכות שליליות משמעותיות על יחסי החוץ ועל ביטחון המדינה. הקבינט אף החליט ליזום את קידום המתווה שיאפשר את הפיתוח המהיר. בשלב ראשון הוחלט על יציאה לשימוע ציבורי כפי שנעשה עתה. כל ההחלטות התקבלו פה אחת.

4. על פי בקשת שר הכלכלה החליטה הממשלה להעביר אליה את סמכות שר הכלכלה לפי סעיף 52 לחוק ההגבלים העסקיים, אולם בשלב זה לא התקבל לכך אישור הכנסת. עד למועד אישור המתווה בממשלה תתקבל החלטה לגבי זהות הגורם שיפעיל סמכות זו,

שתהיה כפופה לכל האישורים על פי דין. זאת כמובן, אם אכן תהיה כוונה להפעיל סמכות זו.

5. על-פי המתווה הסמכות לפטור הגבל עסקי מתחולתו של חוק ההגבלים העסקיים תופעל ביחס למספר הגבלים עסקיים הקשורים בפעילות החברות המחזיקות ברישיונות "תמר" ו"לוויתן", וזאת ביחס להוראות שונות בחוק ההגבלים העסקיים ולתקופות זמן משתנות.

6. מתן הפטור מותנה בהתקיימותם של תנאים מבניים במשק הגז הטבעי, שעיקרם מכירת זכויות דלק ונובל בשדות "כריש" ו"תנין" וכן מכירת זכויות דלק ודילול זכויות נובל בשדה "תמר", תוך פרקי זמן מרביים שנקבעים בהחלטה. יצוין כי הפטור המתייחס להגבל העסקי לפי סעיף 1 לעניין "לוויתן" אינו מותנה.

7. מטרת תנאים מבניים אלו היא ליצור שינוי נרחב במבנה משק הגז הטבעי בישראל תוך התערבות בבעלויות הצולבות שנוצרו בין שדות הגז בשנים האחרונות על מנת לעודד תחרות בין כל שדות הגז; ליצור ספק גז טבעי עצמאי בשדות "כריש" ו"תנין" ודרך כך הכנסת מפעיל חדש למשק הישראלי יוכל להתחרות במאגרי הגז האחרים בשוק המקומי; וליצור פוטנציאל ותמריצים לתחרות מסוימת בין "תמר" ל"לוויתן", שדות הגז הגדולים במשק.

הוראות הפטור

8. פרק ב' לטיוטת ההחלטה מפרט את ההגבלים העסקיים המסוימים שאליהם מתייחס במפורש הפטור וכן את הוראות החוק הפרטניות מהן יהיה פטור כל אחד מהגבלים עסקיים אלו. יובהר, כי אין בכך כדי לפטור את הפעילות היוצרת את ההגבל העסקי הפטור ביחס להגבלים עסקיים אחרים בחוק שאותה פעילות עשויה להוות.

9. בפרט, ההסדרים הכובלים שנוצרו, לכאורה, על פי עמדת הממונה על הגבלים עסקיים (להלן – **הממונה על הגבלים**), כתוצאה מרכישת הזכויות בהיתר "רציו-ים" (לימים "לוויתן") על ידי דלק ונובל וכתוצאה מחבירת הצדדים כבעלים במשותף של היתר "רציו-ים" ו"לוויתן", יהיו פטורים מכל הוראות החוק באופן בלתי מותנה.

10. כמו כן, הפטור מתייחס להגבל העסקי מסוג הסדר הכובל שעשוי להיווצר במקרה בו המחזיקות בחזקות "לוויתן", כולן או חלקן, ישווקו במשותף את הגז שיופק מ"לוויתן" לשוק המקומי. בהתאם לפטור, בעלי החזקה יהיו פטורים מהוראות החוק עד לתחילת שנת 2025. אולם, אם מצא שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים (להלן – **שר האנרגיה**) כי קיימים לפחות שלושה מאגרי גז טבעי המחברים למערכת ההולכה הארצית, שבכל אחד מהם יש במועד זה חובת הספקה של לפחות 30 BCM למשק המקומי, ושאינן גורם המחזיק ביותר מ-25% בזכות כלשהי ביותר ממאגר אחד (לעניין זה כריש ותנין יחשבו כמאגר אחד), יוארך מועד הפטור עד לתחילת שנת 2030. יחד עם זאת, בכל הנוגע לשיווק הגז כאמור לייצוא בלבד, בעלות חזקת "לוויתן" יהיו פטורות מכל הוראות החוק ללא הגבלת זמן מכיוון שאין בכך כדי לפגוע בתחרות במשק המקומי.

11. הפטור חל גם על ההגבל העסקי מסוג הסדר כובל העשוי להיווצר כתוצאה מהסכם מכירה מסוים של גז טבעי מ"לווייתן", אשר יהיה פטור גם הוא מכל הוראות החוק, ובלבד שההסכם נחתם לפני תחילת 2025.

12. לבסוף, ביחס להגבל העסקי מסוג מונופולין, שנוגע לדלק ולנובל אגב היותן בעלות מונופולין מכוח הכרזות הממונה על הגבלים בכל הקשור לפעילותן ב"לווייתן" וב"תמר", תהיינה דלק ונובל פטורות מהוראות החוק המסדירות את פעולות בעלות המונופולין, הנוגעות למתן הוראות, מכירת נכסים והפרדת המונופולין (סעיפים 30, 31 ו-33 לחוק ההגבלים העסקיים, בהתאמה), וזאת עד לתחילת שנת 2025. אולם, אם מצא שר האנרגיה כי קיימים לפחות שלושה מאגרי גז טבעי המחוברים למערכת ההולכה הארצית, שבכל אחד מהם יש במועד זה חובת הספקה של לפחות 30 BCM למשק המקומי, ושאינו גורם המחזיק ביותר מ-25% בזכות כלשהי ביותר ממאגר אחד (כאמור, לעניין זה כריש ותנין יחשבו כמאגר אחד), יוארך מועד הפטור עד לתחילת שנת 2030.

13. יודגש שוב, כי על פי המתווה, יוחרגו מהוראות חוק ההגבלים העסקיים רק ההגבלים העסקיים המפורטים לעיל ואך ורק במידה המסוימת הנקובה בהחלטה.

14. פרק ג' לטיוטת ההחלטה מפרט את התנאים שבהם מתבקש שר הכלכלה לשקול להתנות את סעיפי הפטור המתייחסים לשיווק במשותף של גז מ"לווייתן" והיותן של דלק ונובל בעלות מונופולין. תנאים אלו קובעים בעיקרם הסדר מבני שעניינו מכירת זכויות דלק ונובל בשדות "כריש" ו"תנין" ומכירת זכויות כל דלק ודילול זכויות נובל בשדה "תמר", תוך פרקי זמן מרביים.

15. תכליתו של ההסדר הנוגע ל"כריש" ו"תנין" היא ליצור מתחרה, קטן אמנם, אך ללא קשרים כלשהם לדלק ונובל. בנוסף, צפוי חלק זה של ההסדר להביא לכניסת מפעיל מאגרי גז חדש למשק הישראלי, שכל המאגרים בו, נכון למועד זה, מופעלים על-ידי נובל. לעניין זה יצוין כי בהתאם להסדר, מלוא הגז המצוי ב"כריש" ו"תנין" יועמד לרשות המשק הישראלי ומכסת הייצוא הנתונה לשדות אלה בהתאם להחלטת הממשלה 442 תועבר ל"לווייתן". בנוסף, יוגבלו התנאים בחוזים חדשים למכירת גז טבעי למשק המקומי משדות "תמר" ו"לווייתן" לתקופת ביניים על מנת להבטיח ביקוש לגז שעליו יוכל להתחרות מאגר "כריש" ו"תנין" לאחר שיימכר ובכדי למקסם את ההשפעה התחרותית שלו על משק הגז.

16. תכליתו של ההסדר הנוגע ל"תמר" היא ליצור מתח תחרותי בין "תמר" ל"לווייתן" כתוצאה מיצירת פער משמעותי (גם אם לא מוחלט) בין מבנה הבעלות ב"תמר" וב"לווייתן". כמו כן, יציאתה של דלק מ"תמר" היא בעלת השפעה חיובית על מידת הריכוזיות הכלל-משקית, נוכח היותה של דלק גורם ריכוזי על-פי הוועדה לצמצום הריכוזיות.

17. בהתאם לתנאים המפורטים בטיטת ההחלטה, דלק ונובל נדרשות למכור את כל זכויותיהן בשדות "כריש" ו"תנין" לצד שלישי שאינו קשור אל מי מהן, תוך 14 חודשים. בנוסף, הגז שיופק מ"כריש" ומ"תנין" לאחר המכירה ישווק כולו לשוק המקומי. על מנת

שלא לפגוע בתחרות בין הרוכשים של "כריש" ו"תנין" לבין בעלי השדות האחרים, נקבע כי התמורה בעד מכירת הזכויות לא תהיה קשורה למחירים ולכמויות של הגז הנמכר מ"כריש" ו"תנין". כן נקבע כי חלק מינימלי מהתמורה ישולם כבר במועד העברת הזכויות לקונה כדי להבטיח את רצינותו של הקונה ביחס לפיתוח השדה. בנוסף הוגבל גובה התמלוגים אשר יותר למוכרות לקבל ממכירת גז טבעי, הגבלה שתופחת לאחר שמונה חודשים במטרה לתמרץ את דלק ונובל למכור את "כריש" ו"תנין" מוקדם ככל הניתן. ככל שלא יימכרו כל הזכויות ב"כריש" ו"תנין" תוך 14 חודשים כאמור, תועבר הסמכות למכור את הזכויות שלא נמכרו לידי נאמן אשר יפעל למכירתן תוך ארבעה חודשים וזאת על פי ההצעה הטובה ביותר שתוגש באותם ארבעה חודשים, יהא גובה ההצעה אשר יהא.

18. דלק נדרשת למכור את כל זכויותיה במאגר "תמר" לצד שלישי בלתי קשור תוך 72 חודשים. בדומה, עד לאותו מועד נדרשת נובל לדלל את אחזקותיה בתמר כך שלא תהיינה גבוהות מ-25% בזכות כלשהי בתמר ולא תחזיק בכל זכות וטו ביחס לניהול המאגר. בהתאם לעמדת גורמי המקצוע במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, נוכח היותה של נובל גורם מפעיל (operator) בשדה "תמר", ירידה בשיעור ההחזקה שלה בשדה "תמר" מתחת ל-25% עשויה לפגוע בתפעול של השדה. נוכח העובדה שבמועד זה אין בנמצא גורם אחר בעל כישורים ראויים לשמש גורם מפעיל של "תמר" במקומה של נובל, נמצא כי הסדר זה מהווה פתרון מיטבי להפחתת מעורבותה של נובל במאגר. לכך יש להוסיף כי הוצאת נובל מאחד השדות, גם אם יימצא מחליף לנובל, עלולה להביא לעיכוב נוסף של מספר שנים בפיתוח.

19. על מנת שלא לפגוע בתחרות בין הרוכשים של "תמר" לבין בעלי המאגרים האחרים, נקבע כי התמורה בעד מכירת הזכויות לא תהיה קשורה למחירים ולכמויות של הגז הנמכר מ"תמר" ולא ישולמו למוכרות תמלוגים ממכירת גז טבעי. ככל שלא יימכרו הזכויות האמורות ב"תמר" תוך 72 חודשים כאמור, תועבר הזכות למכור את הזכויות שלא נמכרו לידי נאמן אשר יפעל למכירתן תוך 12 חודשים, על פי העקרונות שפורטו לעיל בקשר עם מכירת "כריש" ו"תנין".

20. כדי ששדות הגז הטבעי "כריש" ו"תנין" יוכלו להשתתף בתחרות על אספקת הגז ללקוחות בשוק המקומי ובדרך זו לממן את פיתוח השדות, יש לוודא קיומם של לקוחות פוטנציאליים עמם יוכלו להתקשר בעלי החזקה ב"כריש" ו"תנין". לשם כך, ממליץ הדרג המקצועי על חיובם של בעלי חזקות במאגרים "תמר" ו"לוויתן", לאפשר ללקוחותיהם החדשים חוזים לתקופות זמן קצרות או נקודות יציאה מההסכמים, כך שבמועדים בהם יהיו בעלי החזקות ב"כריש" ו"תנין" מתחרים רלוונטיים בשוק הגז, הצרכנים האמורים לא יהיו קשורים בהסכם עם השדות המפותחים. המתווה אף לוקח בחשבון את הצורך לוודא שפיתוח מאגר "לוויתן" יתקדם בקצב הכי מהיר שאפשר.

21. בהתאם למתווה האמור, ישנן מספר חלופות להבטחת הצרכנים עבור "כריש" ו"תנין":

- א. ראשית, וככלל, בעלי חזקות "תמר" ו"לוויתן" נדרשים להציע לכל צרכן חוזה שמשכו כפי שיבחר הצרכן.
- ב. בנוסף, מוצע לקבוע מתווה המבטיח שחרור מדורג של צרכנים. לצורך כך, עד למועד המשוער שבו בעלי החזקות החדשים ב"כריש" ו"תנין" יחלו לחתום על חוזים למכר הגז הטבעי, יחויבו בעלי חזקות "תמר" ו"לוויתן" כדלהלן –
- i. לא תורשה כבילה מחדש של צרכנים אשר השתחררו מחוזים עם "תמר" במסגרת מימוש אופציה, בחוזים עם "לוויתן".
 - ii. תוקפם של חוזים חדשים עם צרכנים גדולים שמשכם 4 עד 8 שנים, יסתיים באופן אוטומטי ב-31.12.2022. יחד עם זאת אם מועד אספקת הגז מ"לוויתן" יידחה באישור הממונה על ענייני הנפט, אזי המועד האמור יידחה בשלוש שנים ממועד הזרמת הגז. זאת כדי למנוע פגיעה במימון של פיתוח "לוויתן". ואולם האמור בתנאי זה מותנה בכך של "לוויתן" יהיו חוזי ייצוא בכמות מינימלית של BCM 120 וזאת גם כן כדי למנוע פגיעה במימון של פיתוח "לוויתן".
 - iii. לגבי חוזים שמשכם עולה על 8 שנים, תיקבע אופציה להפחתת הכמות שבחוז ב-50%, וזאת בחלון זמן אשר מתחיל שש שנים מיום הזרמת הגז מ"לוויתן" (ככל שלא יהיו עיכובים בפיתוח "לוויתן", מדובר בהחל מ-2025).
- ג. על מנת למנוע פגיעה בצרכנים, מובהר כי מימוש אחת מהאופציות המתוארות לעיל, לא תפגע בתנאים המסחריים שנקבעו בחוזה.

סעיף 2 – הסבר לרכיבי המתווה שיעוגנו בהחלטת ממשלה

סעיף ב – לוחות הזמנים לפיתוח שדה "לוויתן"

1. כחלק ממתווה זה בעלי הזכויות בשדות "לוויתן" ו"תמר" מתחייבים להביא לפיתוח מהיר של שדה "לוויתן" ולהרחבת שדה "תמר" והגדלת כמות הגז הטבעי המופקת ממנו.
2. עם זאת, נדרש עדכון של לוחות הזמנים לפיתוח שדה "לוויתן" לפי המנגנון הקבוע בשטרי החזקה כדי להתאימם לעיכוב שנוצר בעקבות החלטת הממונה על הגבלים עסקיים. לעניין זה יצוין כי מדובר בפיתוח שדה המצוי במים עמוקים שמטבע הדברים אורך זמן רב. החלטת הממונה על הגבלים עסקיים גרמה לעצירת הפיתוח ולכך שבעלי החזקות הפסיקו התקשרויות עם ספקים. בנוסף, חלה נסיגה בכל התהליכים הקשורים לגיבוש הסכמי ייצוא בהיקף הנדרש למימון פיתוח השדה.
3. לפיכך, הממונה על ענייני הנפט יודיע לממשלה שבכוונתו לדחות, בהתאם למנגנונים הקבועים בשטרי החזקה, את מועד התחלת ההפקה המסחרית והזרמת גז טבעי למשק המקומי עד ליום 31 ביולי 2019.

סעיף ג – מחירים

1. בטיטת המתווה מפורטת המלצת הדרג המקצועי להסדרת נושא מחירי הגז הטבעי (מחיר הבסיס ורכיבי ההצמדה) שיחולו לגבי מכר ושיווק של גז טבעי שיימכר לפי הסכמים שיחתמו לאחר מועד החלטת הממשלה.

2. מוצע כי במהלך תקופה מוגבלת שתשתרע ממועד החלטת הממשלה ועד למועד בו תושלם העברת זכויותיהם של בעלי החזקות בשדות "כריש", "תנין" ו"תמר" (בסעיף זה – **תקופת המעבר**), יציעו בעלי החזקות לצרכנים פוטנציאלים עמם ינהלו משא ומתן את שתי חלופות המחיר והצמדת הגז הטבעי המפורטות להלן:

(1) **ממוצע משוקלל של המחירים הקיימים במשק** – בהתאם לחלופה זו, מדי רבעון קלנדרי יחושב מחיר בסיס המשקף ממוצע משוקלל של כלל מחירי הגז בהסכמים הקיימים בין בעלי החזקות לבין צרכניהם. מחיר הבסיס יעמוד על תוצאת החישוב המתקבלת מחלוקת ההכנסות שנבעו מכלל מכירות הגז הטבעי שהתבצעו על ידי בעלי החזקות בתקופה נתונה, בכמות המצטברת של הגז הטבעי שסופקה לצרכנים באותה התקופה. חישוב כאמור יתבסס על נתוני הרבעון הקלנדרי שקדם לרבעון הקלנדרי שבו ייחתם ההסכם. כך לדוגמא, המחיר ושיטת העדכון בהסכם שייחתם באוגוסט 2016, יתבססו על נתוני הרבעון הראשון של שנת 2016.

מחיר הבסיס יעודכן בראשיתו של כל רבעון קלנדרי בהתאם לממוצע המשוקלל של המחירים, בדרך החישוב המפורטת לעיל. יצוין כי מחיר הבסיס הנוכחי, בהתאם לנתוני הרבעון הראשון בשנת 2015 עומד על כ-5.4 \$ ל-MMBTU.

(2) **חוזה ברנט (BRENT) מיטבי** – בהתאם לחלופה זו, חברות הגז יציעו ללקוחות פוטנציאלים את החוזה המיטבי מבין החוזים לאספקת גז טבעי ממאגר "תמר" המוצמדים למדד מחירי הנפט (מדד הברנט (BRENT)). לעניין זה, **החוזה המיטבי** – חוזה הכולל את המחיר ושיטת ההצמדה המביאים למחיר הנמוך ביותר.

3. בעלי החזקות יהיו מחויבים לספק לרשות הגז הטבעי את כלל הנתונים הנדרשים לשם חישוב המחיר ושיטת העדכון בהתאם לחלופה המפורטת בסעיף ג(3) לטיטת מתווה (הנתונים בדבר סכום ההכנסות מכלל מכירות הגז הטבעי שהתבצעו ברבעון הקלנדרי שקדם לרבעון הקלנדרי שקדם למועד חתימת ההסכם וכמויות הגז הטבעי שסופקו לצרכנים באותו פרק זמן). יובהר כי מבחינת בעלי החזקות, תנאי למסירת הנתונים האמורים הינו אי גילויים. לכן, מוצע לקבוע כי רשות הגז הטבעי תהיה רשאית לפרסם רק את מחיר הבסיס שהוא ממוצע משוקלל של כלל המחירים במשק, כאמור.

4. חלופה נוספת למחיר תקרה שבעלי החזקות יהיו מחויבים להציע לצרכנים פוטנציאלים היא המחיר וההצמדה הקבועים במסגרת חוזה יצוא במנגנון כמפורט בסעיף ה(1)(ד) למתווה השימוע. מנגנון זה נועד לאפשר ללקוחות ישראליים לקבל את מחירי הגז שמוצעים ללקוחות בחו"ל אם המחיר של היצוא יהיה זול יותר מהמחיר בישראל. לפיכך,

מוצע להבהיר כי על אף האמור לעניין המחירים ושיטת עדכונם, יהיו רשאים בעלי החזקות להציע את מחיר הגז הקבוע במסגרת חוזה יצוא במנגנון כמפורט בסעיף ה(1)(ד) למתווה השימוע.

5. בעלי החזקות יהיו רשאים להציע לצרכנים הפוטנציאליים הנחה על המחירים הנובעים מהחלופות המפורטות בסעיף זה. בנוסף, מוצע לאפשר לחברות ולצרכנים לבחור כל שיטת עדכון אחרת של מחיר הבסיס ובלבד שתהיה סבירה ומקובלת בהסכמי הגז הטבעי בארץ או בעולם. יובהר כי גם במקרה בו תיבחר שיטת הצמדה אחרת, הרי שהיא תחול על מחיר הבסיס ביום חתימת ההסכם ומחיר זה לא יעלה על מחיר הבסיס המתקבל בהתאם לחישוב הממוצע המשוקלל כאמור לעיל.

6. בעלי החזקות מחויבים להציע את חלופות המחיר המפורטות לעיל, במהלך תקופת המעבר. לפיכך, לגבי הסכמים שנחתמו עד למועד החלטת הממשלה יחולו ההסדרים הקבועים בהם לעניין המחירים ושיטת עדכונם.

7. נציגי הממשלה, בהינתן הצעדים לעידוד התחרות בסעיף 1, ובהינתן הצעת מחירים שלחוזי היצוא ללקוחות בישראל, כפי שמפורט בסעיף ה(4) ממליצים לממשלה על הכרה במחירים ובשיטת ההצמדה המפורטים לעיל.

8. ביום 22 באפריל 2013, הוציאו שר האנרגיה ושר האוצר (בסעיף זה – **השרים**) את צו פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (החלת החוק על גז טבעי וקביעת רמת פיקוח), תשע"ג-2013 (להלן – הצו), אשר במסגרתו נקבע כי חוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996 (להלן – **חוק פיקוח על מחירים**), יחול על גז טבעי. בהתאם לצו, רמת הפיקוח על גז טבעי תהיה דיווח על רווחיות ומחירים לפי פרק ז' לחוק פיקוח על מחירים.

9. גורמי המקצוע ממליצים כי כל עוד יעמדו בעלי החזקות בכל תנאי המתווה ובכלל זאת במחיר ובשיטת העדכון המפורטים לעיל, תוותר על כנה החלטת השרים בדבר החלת פרק ז' לחוק פיקוח על מחירים על מחירי הגז הטבעי וזאת למשך תקופת המעבר.

10. גורמי המקצוע סבורים כי הבטחת מחיר תקרה מוסכם לתקופת המעבר, תספק ודאות לגורמים הפועלים במשק, לרבות צרכנים ומשקיעים במקטע הפקת הגז הטבעי בישראל וזאת תוך שמירה על התמריץ הקיים לפיתוח השדות.

11. מדובר בהגבלה על מחירי הגז הטבעי, שמהווה מעין "פיקוח רך" על המחירים. המדינה לא כופה מחיר מסויים – אבל מתנה את אי כפיית המחיר בעמידת בעלי החזקות בשורה של תנאים המביאים לתוצאה דומה למדי לפיקוח על המחירים. מחיר זה משקף החלטת מדיניות המשקללת את כלל האינטרסים המונחים על הכף.

12. הממשלה תתבקש להנחות את השרים לפנות לוועדת המחירים שפועלת לפי חוק פיקוח על מחירים, על מנת שזו תבחן את הותרת הפיקוח על מחירי הגז הטבעי בהתאם לפרק ז' לחוק, למשך תקופת המעבר, בהסתמך על מכלול הנתונים שיונחו בפני הוועדה, לרבות מתווה השימוע ועמדות הציבור אשר יתקבלו במסגרתו והחלטת הממשלה בדבר

המתווה. מוצע כי ועדת המחירים תגבש את עמדתה בעניין בתוך שבעה ימים ממועד החלטת הממשלה.

סעיף ד – ייצוא גז

סעיף ד(1) – תיקון החלטת הממשלה מס' 442

1. **סעיף ד(1)(א) –** בהחלטת הממשלה מספר 442 מיום 23.6.2013 (להלן – **החלטה 442**)

נקבע כי יש להבטיח כמות של BCM 540 לטובת המשק המקומי. כן נקבע שכמות הגז, בנוגע לתגליות המוכרות בידי הממונה על ענייני נפט שלגביהן ניתנו חזקות ואשר חיבורי החזקות לחוף הושלם באופן המאפשר את אספקתן למשק הישראלי, תוגדר לפי קטגוריה 2P של מערכת לניהול משאבי פטרולים PRMS. PRMS הינה מערכת של כללים בין-לאומיים המקובלים בתחום להגדרת רזרבות ומשאבי גז טבעי. קביעת הסיווג לקטגוריה המתאימה נעשית בידי חברות בינלאומיות המתמקצעות בהערכה זו, שהממונה עושה שימוש בשירותיהן.

הנוסח הקיים יוצר "מעגליות" בעייתית שאינה מאפשרת את פיתוח שדה "לוויתן". שכן, הגדרת רזרבה כקטגוריה 2P, כמוגדר כיום, דורשת, בין היתר, חתימה על חוזים למכירת גז טבעי או רמת ודאות גבוהה לקיומו של שוק למכירת גז טבעי מהמאגר לפחות בהיקף הנדרש למימון הפיתוח של השדה, בעיני חברות ההערכה. על פי הנוסח הקיים, אישורי ייצוא לא יינתנו טרם חיבור חזקות לחוף בכמות מצטברת של BCM 540 לפי קטגוריה 2P (הדורשת מידת ודאות למכירת הגז שלא קיימת טרם מתן אישורי הייצוא), לרשות המשק המקומי.

לפיכך כדי שניתן יהיה לתת אישורי ייצוא לבעלי חזקת לווייתן מוצע כי דרך חישוב עתודות הגז יסתמכו גם על קטגוריה 2C שאינה דורשת את מידת הודאות מסחרית הנדרשת בקטגוריה 2P.

2. **סעיף ד(1)(ב) –** החלטה 442 קובעת כי ייצוא גז מישראל יתאפשר בכפוף לכך שסך כל

הכמות שתעמוד לרשות המשק המקומי לא תפחת מ-BCM 540. בנוסף לכך קובעת החלטה 442 חובת אספקה מינימלית למשק המקומי ביחס לכל חזקת גז, בהתאם לכמות הגז המצויה בה. סך כמות הגז הניתנת לייצוא מכלל החזקות, בהתאם למגבלת הייצוא הקיימת ביחס לכל אחת מהן, לפי גודלה, עלול לעלות על סך הכמות הניתנת לייצוא בהתאם לכמות הכללית הנדרשת למשק המקומי (BCM 540). על כן מוצע כי כמות הגז הניתנת לייצוא תהיה בהתאם לחלקן היחסי של הכמויות המותרות לייצוא במאגרים באותה עת (פרו רטה).

3. **סעיף ד(1)(ג) –** המדובר תיקון טעות סופר בהחלטה 442. מוצע להבהיר כי הכמות תיקבע

על ידי הממונה, כפי שמצוין גם בסעיפים קטנים 1(ח)-(1)-(3) להחלטה 442.

4. **סעיף ד(1)(ד)** – על פי המתווה המוצע וכדי להגביר את התחרות במשק המקומי, דלק ונובל יידרשו למכור את כל זכויותיהן בשדות "כריש" ו"תנין" תוך 14 חודשים לצד שלישי שאינו קשור אל מי מהן, ובמידה שלא יבצעו מכירה זו תועבר האחריות למכירה לנאמן אשר יחויב להשלים את המכירה בתוך ארבעה חודשים. החל ממועד אישור העברת כל הזכויות ב"כריש" וב"תנין" על ידי הממונה על ענייני הנפט, תוחלף מכסת היצוא המותרת מ"כריש" ו"תנין", כנגד "חובת האספקה למשק המקומי" שחלה על בעלי חזקת "לוויתן". בהתאם לכך, מאגרי תנין וכריש, לאחר שיפותחו, ישמשו אך ורק את המשק המקומי. בנוסף, הכריכה בין החלפת מכסות הייצוא למכירה של שדות "כריש" ו"תנין" תהווה תמריץ לזירוז מכירתם.

5. **סעיף ד(1)(ה)** – בהתאם להחלטה 442, ייצוא גז טבעי משדה "תמר" יתאפשר רק לאחר חיבור של BCM 540 לחוף. המשמעות המעשית של הדרישה האמורה היא שהייצוא תלוי בחיבור שדה "לוויתן" לחוף. ישנה חשיבות גיאופוליטית גבוהה לכך שמדינת ישראל תייצא גז טבעי לירדן ולמצרים בהקדם האפשרי. כדי לאפשר ייצוא זה, מוצע לבטל את הדרישה המוקדמת להמתין לחיבור של "לוויתן" לחוף.

עוד נקבע בהחלטה 442, כי כמות הגז אשר ניתן יהיה לייצא ממאגר תמר הנה 50% מהכמות שבעלי החזקה טרם התחייבו לגביה למשק המקומי במועד החלטה 442. מוצע להבהיר כי במקרה בו מימש צרכן את אופציית הפחתת הכמויות הנתונה לו בהתאם להסכם עם בעלי החזקה שנחתם לפני החלטה 442, יראו בכמות הגז הטבעי לגביה מומשה אופציית הפחתת הכמויות, כחלק מכמות הגז הטבעי שלגביה בעלי החזקה טרם התחייבו לשוק המקומי. קרי – ניתן יהיה לייצא 50% מהכמות שלגביה מומשה אופציה להפחתת הכמויות. זאת מכיוון שבאופן מהותי גז זה אינו מנוצל לצורך השוק המקומי. יובהר כי הצעה זו נוגעת רק לכמות הניתנת לייצוא משדה "תמר", ואין בכך כדי לשנות או לגרוע מכמות הגז הטבעי אשר בהתאם להחלטה 442 נדרשת למשק המקומי, בסך של BCM 540.

כמו כן, לאור העובדה שלשדה "תמר" נקבעה מכסת ייצוא הפחותה מזו של שדה אחר בגודלו והיא עומדת על 50% מהכמות שבעלי החזקה טרם התחייבו לגביה למשק המקומי במועד החלטה 442, לא תחול עליו הפרו רטה המוצעת בתיקון לסעיף 1(ב) להחלטה 442.

6. **סעיף ד(1)(ו)** – בסעיף 1(ח)(11) להחלטת הממשלה 442 נקבע כי ייבחן הצורך בקביעת כללים אשר יקבעו כי מכירה של גז טבעי לצרכנים במשק המקומי המיועד לייצור מוצרים שמיועדים לייצוא שגז טבעי מהווה רכיב מרכזי בייצורם, תיחשב כיצוא.

בעקבות החלטת הממשלה מספר 766 שבמסגרתה הוחלט לסגור את מיכל האמוניה במפרץ חיפה, פרסם המשרד להגנת הסביבה מכרז להקמת מפעל לייצור אמוניה במישור רותם. כדי לסייע בהקמת המפעל, מוצע לקבוע כי כמויות הגז הטבעי אשר תשמשה את המפעל שיוקם בעקבות המכרז האמור, לרבות הכמויות אשר תשמשה לייצור מוצרים נוספים במפעל זה שגז טבעי מהווה רכיב מרכזי בייצורם לא תחשבנה במסגרת מכסות הייצוא ככמויות גז טבעי לייצוא, וזאת גם אם המוצרים ייוצאו.

7. **סעיף ד(1)(ז)** – בהחלטה 442 נקבע כי שדה "מרי B" ישמש מאגר לאחסון גז טבעי ושלצורך כך, יינתן רישיון אחסון לבעלי חזקת "אשקלון" ביחס לשדה האמור. בנוסף, מתן רישיון האחסון הותנה בכך שבעלי חזקת "תמר" יקימו צנרת להולכת גז טבעי משדה "תמר" לאזור אשקלון לרבות מתקן טיפול. מטרתם של מאגר האחסון ושל הצנרת האמורה היתה להבטיח יתירות למשק הישראלי.

כעת מסתבר כי מסיבות גיאולוגיות והנדסיות לא ניתן להשתמש בשדה "מרי B" כמאגר אחסון פעיל. בנוסף, כאמור, הצינור לאשקלון נועד לספק יתירות למשק המקומי אולם הקמתו תארך זמן רב. בהתבסס על ההנחה כי פיתוח שדה "לוויתן" יתקדם בקצב מהיר מתעורר ספק לגבי כדאיות הקמת הצינור הנוסף לאזור אשקלון.

לפיכך, מוצע למחוק את ההוראות שבהחלטה 442 שעניינן האחסון ב"מרי B".

כמו כן, מוצע לקבוע כי שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים יבחן חלופות שונות ליצירת יתירות למשק המקומי ובכלל זה שימוש והתאמה של תשתיות קיימות, לרבות הקמת צינור נוסף מאסדת "מרי B" למערכת ההולכה הארצית באזור אשקלון כולל מיתקן טיפול.

מוצע לקבוע כי אם יוחלט על הקמת הצנרת אזי בעלי חזקת "תמר" יאפשרו את חיבורה לאסדת "מרי B" ויזרימו לפי הוראה של מנהל רשות הגז הטבעי לצינור הנוסף את הכמות שקבע המנהל ובלבד שלא תעלה על MMBTU 600,000 גז טבעי ליום באיכות הטיפול הקיימת באסדת "תמר", חלף הזרמה למתקן הקבלה באשדוד. כמות זו הינה בערך מחצית הכמות שניתן כיום לספק מאסדת תמר למשק המקומי.

סעיף ד(2) – שימוש באסדת "מרי B"

בהמשך להחלפת סעיף 2 להחלטה 442 כמפורט לעיל, מוצע לאפשר לבעלי חזקת "תמר" להשתמש באסדת "מרי B", לכל תקופת חזקת "תמר", לצורך ייצוא או אספקה למשק המקומי של גז טבעי משדה "תמר" בכפוף לעמידה בהוראות המפורטות בסעיף.

לצורך הרחבת פיתוח שדה "תמר" לשם הגדלת האספקה לייצוא, ובכלל זה ייצוא למצרים, והגדלת האספקה לשוק המקומי, נדרשים בעלי חזקת "תמר" להקים תשתיות נוספות לטיפול בגז. הקמת תשתיות אלו באסדת "תמר" תגרור צמצום או הפסקה מלאה של האספקה למשק המקומי לתקופות זמן ממושכות. במקביל, אסדת "מרי B" מצויה בסמוך לאסדת "תמר", ואין זה יעיל לפרק את אסדת "מרי B" ולהקים אסדת טיפול חדשה לצורך הייצוא מחזקת "תמר" בשעה שהשימוש באסדת "מרי B" הסמוכה ילך ויפחת. על כן מוצע לקבוע תנאים בהם יידרשו בעלי חזקת "תמר" לעמוד על מנת שיוכלו להשתמש באסדת "מרי B" לצורך ייצוא משדה "תמר". בין היתר, יידרשו בעלי חזקת "תמר" לתקן את הערבויות המופקדות במשרד האנרגיה לטובת הבטחת המחויבויות הנובעות מחזקת "תמר", כך שישמשו ערובה גם לקיום המחויבויות הנובעות מהשימוש באסדת "מרי B".

סעיף ד(3) – הקמת צינור גז טבעי בידי רוכש גז לייצוא שאינו בעל חזקה

לצורך יצוא גז טבעי נדרש לעיתים שהגורם שרוכש את הגז הטבעי ולא בעל החזקה יקים את התשתיות הנדרשות לצורך הייצוא. מוצע על כן להבהיר כי בהתאם להוראות הדין באזור הכלכלי הבלעדי של ישראל, לא רק בעל חזקת נפט רשאי להקים, להפעיל ולהחזיק צינור גז טבעי לצרכי ייצוא, אלא גם מי שרוכש גז לייצוא, שאינו בעל זכות נפט.

סעיף ה – מיסוי

כללי

במסגרת בחינה כוללת של סוגיות המס העיקריות העולות מהסכמי הייצוא שנחתמו, או שעומדים להיחתם, על ידי בעלי הזכויות בשדות "תמר" ו"לויתן" הנובעות בעיקרן מחוק מיסוי רווחי נפט התשע"ה-2011 (בסעיף זה – **חוק מיסוי רווחי נפט**), ומפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (בסעיף זה – **הפקודה**) וחוקים נוספים, נקבע מתווה מס כולל על ידי רשות המסים המסדיר סוגיות אלה. מתווה זה הוצג לבעלי הזכויות בשדות האמורים ונדון עימם, הוא מקובל עליהם והם התחייבו לפעול בהתאם לו.

סעיף ה(1) – חוק מיסוי רווחי נפט

1. **סעיף ה(1)(א) – כללי** – חוק מיסוי רווחי נפט קובע כי בכל מכירה לייצוא יראו כתקבול שהתקבל בפועל את הסכום שהיה מתקבל במכירה ממוכר לרצון לקונה לרצון אילו היה הנפט נמכר במועד ההעברה, בצורתו עובר לאותו מועד, ולא פחות ממחיר הממוצע המקומי. תכליתו של סעיף זה להבטיח כי לא יימכר נפט לייצוא במחיר זול יותר מהמחיר בו הוא נמכר לישראל. וזאת, בין היתר, על מנת שלא יהיה סבסוד של מחיר הגז בחו"ל על ידי השוק המקומי.

2. **סעיף ה(1)(ב) – אופן חישוב הממ"מ** – מחיר הממוצע המקומי (להלן – **ממ"מ**), מוגדר בחוק כ"מחיר הממוצע של נפט מהסוג שלגביו מחושב מחיר השוק בצורתו עובר למועד ההעברה בהתאם לנתוני עסקאות למכירת נפט כאמור שנעשו בישראל בשנתיים שקדמו למועד ההעברה".

על מנת שהחישוב ייתן תמונה אמיתית ומלאה של ההשוואה בין תקבולי הנפט מחוזה הייצוא לבין התקבולים המחושבים לפי הממ"מ, נקבע כי חישוב התקבול לפי הממ"מ והשוואתו לתקבול מחוזה הייצוא ייעשו במצטבר לאורך חיי הסכם הייצוא, כך שההשוואה בין חוזה הייצוא לממ"מ תביא בסופו של דבר להשוואה בין כלל התקבולים שהתקבלו בגין חוזה הייצוא לבין כלל התקבולים המחושבים בהתאם לממ"מ.

אופן חישוב הממ"מ והתקבולים שהתקבלו בפועל יהיה בדרך הבאה:

(1) הממ"מ לסוג נפט מסוים יחושב לכל שנת מס בהתאם לתקבולים ממכירות נפט מאותו סוג שנעשו בישראל בשנתיים שקדמו לתחילת שנת המס חלקי כמות יחידות הנפט שבגינם התקבלו התקבולים כאמור (להלן – **הממ"מ השנתי**), הכל כאמור בחוק מיסוי רווחי נפט.

(2) הממ"מ השנתי, ישווה לתקבול בפועל מהסכם הייצוא. ההשוואה תיעשה באופן מצטבר לאורך חיי חוזה הייצוא באופן הבא: השוואת סך התקבולים בפועל המצטברים בגין חוזה הייצוא עד תום שנת המס, לבין סך התקבולים המצטברים המחושבים לפי הממ"מ השנתי (הסכום המצרפי של התקבולים המחושבים לפי הממ"מ השנתי לכל אחת משנות המס עד לתום שנת המס הנבחרת), ובניכוי סך התקבולים שהוכרו לצורך חישוב ההיטל בשנים הקודמות בגין הסכם הייצוא הנבדק.

(3) ה"תקבול שהתקבל בפועל" עליו יוטל ההיטל בכל שנת מס לפי חוק מיסוי רווחי נפט, יהיה הגבוה מבין התקבולים המצטברים לפי הסכם הייצוא לבין התקבולים המצטברים המחושבים בהתאם לממ"מ.

יובהר, כי במידה שנקודת מסירת הגז בחוזה הייצוא תהיה שונה מנקודת המסירה בישראל, ייוספו או ייגרעו מהמחיר בהסכם הייצוא דמי הולכה שיקבע מנהל רשות המסים, כהגדרתו בפקודה, בהתאם לעקרונות שייקבעו עד החלטת הממשלה, לצורך השוואת המחיר לממ"מ.

3. **סעיף ה(1)(ג) – אישור מראש על כך שמחיר יחידת נפט בהסכם הייצוא אינו נמוך מהממ"מ** – מנהל רשות המסים יהיה רשאי לתת אישור מראש לבקשת בעל זכות נפט, כי מחיר יחידת נפט לפי הסכם הייצוא אינו נמוך מהממ"מ, ועל כן יראו כ"תקבול שהתקבל בפועל" את התקבול מהסכם הייצוא. האישור יינתן רק אם המנהל שוכנע כי בהתאם לנתונים הידועים לו ערב קבלת ההחלטה, התקבולים הצפויים לאורך חיי הפרויקט בגין מכירת נפט מהסכם הייצוא הנבחן גבוהים באופן מובהק מהתקבולים הצפויים המחושבים לפי ממ"מ.

במקרה כזה יינתן אישור מראש להסכם הייצוא, לפיו "התקבול שהתקבל בפועל" לעניין החוק יהיה בהתאם לתקבול בפועל מהסכם הייצוא ולא יהיה צורך בבחינה שנתית של התקבולים מהסכם הייצוא לעומת הממ"מ.

4. **סעיף ה(1)(ד) – הצעת נוסחת מחיר הסכם הייצוא ללקוחות חדשים בישראל של אותו מיזם** – חלופה נוספת לקביעה כי מחיר יחידת נפט בהסכם הייצוא אינו נמוך מהממ"מ תהיה אם בעל חוזה הייצוא מתחייב להציע את נוסחת מחיר הסכם הייצוא ללקוחות חדשים בישראל. בכך מתחייב למעשה בעל חוזה הייצוא להציע למשק הישראלי את נוסחת המחיר שהוא מציע בחוזה הייצוא שלו ומבטיח כי מחירי הגז המוצעים ללקוחות מקומיים לא יהיו גבוהים מאלו המוצעים לייצוא. בדרך זו מוגשמת תכלית החוק כי מחיר חוזה הייצוא לא יהיה גבוה ממחירי החוזים המקומיים והמשק המקומי יזכה לאותו מחיר המוצע בחוזה הייצוא.

על בעל חוזה הייצוא להתחייב להציע את חוזה הייצוא לכל לקוח ישראלי חדש המעוניין ברכישת נפט או גז טבעי וזאת במהלך תקופה של שלוש שנים מיום חתימת חוזה הייצוא. כפי שיובהר להלן, מועד האספקה בו יוכל לבחור הלקוח יהיה עד לשש שנים ממועד

חתימת חוזה הייצוא. כך שבפועל, כל לקוח ישראלי שמעוניין לרכוש נפט בשש השנים שממועד חתימת חוזה הייצוא יוכל לרכוש את הנפט בהתאם לנוסחת מחיר חוזה הייצוא.

על בעל חוזה הייצוא להניח את ההצעה כשהיא כוללת מחויבות להספקה מירבית, ובכפוף לקיבולת המערכת, בפני כל לקוח חדש בישראל המעוניין בהתקשרות לרכישת נפט או גז טבעי מאותו מיזם ולפעול בשקידה ראויה ובתום לב לכך שחוזה הייצוא יהווה אופציה ריאלית למשק המקומי.

לעניין זה, "לקוח חדש בישראל" הוא גם כל אחד מאלה: (1) בעל חוזה קיים המעוניין לרכוש כמות נוספת מעבר לקבוע בחוזה הקיים; (2) לקוח שהחוזה בינו לבין מיזם הנפט הסתיים; (3) לקוח בישראל שיש בחוזה בינו לבין מיזם הנפט מנגנון הגדלת או הקטנת כמות וזאת ביחס לכמות הרלוונטית.

על מנת שההצעה תהיה ריאלית והוגנת למשק המקומי נקבע כי על ההצעה לעמוד בתנאים שלהלן:

(1) **מועד האספקה** – הלקוח יהיה רשאי לדרוש כי מועד האספקה יחל בכל תקופה שהיא, שתחילתה מתחילת מועד האספקה לפי חוזה הייצוא ועד לשש שנים מיום החתימה על חוזה הייצוא. תנאי זה מרחיב את היקף הלקוחות הישראלים שיוכלו לקבל את תנאי חוזה הייצוא גם ללקוחות שהמועד הנדרש להם לאספקת הגז הוא עד שש שנים מיום החתימה על חוזה הייצוא.

(2) **משך האספקה** – לפחות חמש שנים ולא יותר מיתרת אורך חיי הסכם הייצוא.

(3) **תנאי המחיר** – נוסחת המחיר (מחיר, מנגנון הצמדה הצמוד אליו, לרבות רצפה ותקרה) ללא כל התאמות נוספות. תנאי זה נועד להגשים את תכלית החוק ולהבטיח כי המחיר שיוצע למשק בישראל יהיה אכן זהה למחיר הייצוא ומותאם לתנאי השוק הקיימים במשק הישראלי. כך לדוגמה, בעל חוזה הייצוא לא יוכל לדרוש להעלות את מחיר הלקוח הישראלי גם אם דירוג האשראי שלו נמוך יותר מזה של הלקוח שבחוזה הייצוא, או אם התחייב לכמות גז הנמוכה משמעותית מכמות הגז שבחוזה הייצוא.

כאמור, במידה ונקודת מסירת הגז ללקוח לא תהיה זהה בחוזה הייצוא ובחוזה המקומי, ייוספו או ייגרעו מהמחיר שיוצע ללקוח המקומי דמי הולכה שיקבע מנהל רשות המסים בהתאם לעקרונות שייקבעו עד החלטת הממשלה.

עוד נקבע כי תנאי ה-TOP (Take Or Pay) ללקוח המקומי יהיו בהתאם למוצע במשק המקומי ללקוח מסוג זה (כגון יצרן חשמל, קוגנרציה או תעשייה).

בנוסף, על מנת שהלקוחות בישראל יהיו מודעים לחתימה על הסכם הייצוא ולנוסחת המחיר שבו, ייקבע מנגנון להנגשת ההצעה ללקוחות פוטנציאליים בישראל לרבות מידע לעניין תקופת ההצעה ותנאי ההצעה.

סעיף ה(2) – היבטי מס הנוגעים לפיתוח מאגרי גז טבעי

במסגרת סעיף זה קובעת רשות המסים את היבטי המס בכל הנוגע לפיתוח מאגרי הגז בנושאים שיפורטו להלן. קביעות הוצגו ונדונו עם בעלי זכויות הנפט, ואלה קיבלו קביעות אלו והתחייבו לפעול על פיהן.

1. **סעיף ה(2)(א) – הסעיף נועד להבהיר כי לעניין תקבולים ממכירת נפט לשימוש בישראל** כהגדרתם בחוק מיסוי רווחי נפט, ייכללו כלל התקבולים ממכירה כאמור המתייחסים לנקודת המסירה בישראל (לרבות בשל הובלה ועיבוד), לרבות רכיבים נלווים. במקביל, כלל ההשקעות והתשלומים, כהגדרתם בחוק האמור, המשמשים לצורך יצירת תקבולים אלו יובאו בחשבון לצורך חישוב ההיטל.

הבהרה זו, על אף שהחוק ברור בעניין זה, נועדה למנוע פרשנויות לא ראויות לחוק ולהבהיר כי הכרה בהשקעות ותשלומים לעניין ההיטל מחייבת במקביל לכלול את ההכנסות הנובעות מאותם התשלומים בתקבולים החייבים בהיטל.

2. **סעיף ה(2)(ב) – השקעות בצינורות לעניין חוק מיסוי רווחי נפט**

כללי

בהתאם לחוק מיסוי רווחי נפט, צינורות להובלת נפט לישראל לצורך שימוש בו בישראל מוכרים לעניין החוק כהשקעות הקמה (בכפוף לכלל התנאים הקבועים בחוק לעניין זה). כאשר השקעות אלה מבוצעות עד תום תקופת ההרצה, הן מתווספות לסכומים שבמכנה מקדם ההיטל ובכך דוחות את המועד בו יגיע מקדם ההיטל לשיעור שממנו ואילך יחויבו התקבולים בהיטל רווחי נפט.

לעניין השקעה בצינורות ומתקנים המשמשים לשינוע והובלת הנפט לצורך ייצואו למדינה אחרת ("צינור ייצוא"), הרי שאלה אינם מוכרים לצורכי החוק כהשקעות הקמה.

המשמעות המעשית של האמור הינה כי במקרה ובו נקודת המכירה של הנפט נעשית במועד בו נכנס הנפט לצינור ייצוא אין צורך בביצוען של התאמות כל שהן בקביעת התקבולים (למעט השוואה לממ"מ והתאמות למחירי העברה במידה והעסקה בין צדדים קשורים). אולם במקום בו המכירה של הנפט נעשית לאחר שהנפט כבר עבר בצינור הייצוא הרי שיש צורך בהתאמה לעניין קביעת התקבול. זאת משום שהשקעה זו אינה בגדר השקעות הקמה.

השיטה העיקרית לביצוע ההתאמה במקרה כזה היא באמצעות הפחתת חלק התקבול הנובע מהולכת הנפט בצינור הייצוא מהתקבול לעניין היטל רווחי הנפט. הפחתה זו יכולה להיעשות בשיטת הנטבק או בכל שיטה אחרת. החיסרון הינו במורכבות הנדרשת לצורך חישוב ההפחתה.

יחד עם זאת, במקרים המתאימים, לשם הפשטות והיעילות וכאשר אין בכך בכדי להביא להפחתת מס, ניתן לקבוע דרך אחרת לביצוע ההתאמה והיא להכיר בצינור כחלק מן התשלומים השוטפים, ובמקביל להכיר בכל התקבולים הנובעים מאותו צינור כתקבולים לצורך החוק. יובהר כי ניתן לנקוט בדרך זו רק במסגרת החלטת מיסוי בה שוכנע מנהל רשות המסים כי אין בכך בכדי להביא להפחתת מס.

עיקרון מרכזי נוסף הינו, כי כאשר השקעות או תשלומים מובאים בחשבון לצורך חישוב ההיטל הרי שהתקבולים הנובעים מאותם השקעות או תשלומים יובאו גם הם בחשבון לצורך חישוב ההיטל.

הסעיפים שלהלן מיישמים עקרונות אלו ביחס לצינורות ספציפיים הנמצאים כיום על הפרק.

(1) צינור שינוע הגז משדה "תמר" לאסדת "תמר", אשר יונח במסגרת הרחבת מתקני "תמר"

צינור זה יונח מ"פי הבאר" לאסדה (קרי טרם סיום הליך הפקת הגז). הצינור יעביר את הגז במצב גולמי לפני השלמת עיבודו הראשוני. בנוסף הצינור נועד לשמש גם לצורך הייצוא וגם לצורך אספקה למשק המקומי והגברת היתירות במשק המקומי. לכן צינור זה אינו משמש כצינור ייצוא באופן מלא אך גם לא כצינור שנועד להביא גז למשק המקומי באופן מלא אלא מהווה צינור בעל שימושים מעורבים – לייצוא ולשימוש מקומי.

לפיכך, נקבע כי 50% מהתשלומים ששולמו וישולמו בפועל לצורך תכנונו, יצירתו והקמתו של צינור זה ("עלות הצינור"), ייחשבו כ"השקעות הקמה", שבוצעו בתקופת ההרצה ("מכנה המקדם") ויתרת עלות הצינור תיחשב כ"תשלומים שוטפים" ("מונה המקדם"), והכל כהגדרתם בחוק מיסוי רווחי נפט. כל זאת ובלבד שבעלי מיזם הנפט יפעלו במהירות ובשקידה ראויה להקים את הצינור. במקביל, בחישוב התקבולים לפי החוק יובאו בחשבון, בהתאם לעיקרון שפורט לעיל, כלל התקבולים הנובעים מהצינור.

(2) צינור הולכת הגז מפלטפורמת תמר ועד לנקודת מסירת הגז לחברת Union Fenosa Gas SA (להלן - "UFG"), שתיקבע בגבול הימי בין ישראל ומצרים

צינור זה נועד לייצוא ועל כן, בהתאם לעיקרון שפורט לעיל, אינו יכול להיות בגדר השקעות הקמה כהגדרתן בחוק. נקודת המסירה ללקוח זה הינה לאחר הכניסה לצינור ולכן יש צורך בהתאמת התקבול כמפורט לעיל.

לצרכי פשטות והואיל ואין בכך בכדי להביא להפחתת מס קבע המנהל ביחס לצינור זה כי ההשקעה בצינור תוכר כתשלומים שוטפים, ובמקביל כל התקבולים הנובעים מהצינור יוכרו כתקבולים לצורך החוק.

(3) הצינורות משדה "לויתן" למתקן העיבוד וממתקן העיבוד לחוף בישראל

צינורות אלו יובילו את הגז משדה לויתן לישראל והקמתם נועדה בעיקר לצורך חיבור שדה לויתן לחוף בישראל לצורכי אספקה בישראל. לכן צינורות אלו, בכפוף למועד ההשקעה ושאר התנאים הקבועים בחוק, הם בגדר השקעות הקמה. בהתאם, תשלומים שישולמו בפועל לצורך תכנונם, יצירתם והקמתם של צינורות אלה ייכללו בהגדרת "השקעות הקמה", ויובאו בחשבון במונה המקדם או במכנה המקדם, בהתאם למועד ביצוע ההשקעה, כקבוע בחוק.

בנוסף הובהר העיקרון לפיו כאשר השקעות או תשלומים מובאים בחשבון לצורך חישוב ההיטל, הרי שהתקבולים הנובעים מאותם ההשקעות או תשלומים יובאו אף הם בחשבון

לצורך חישוב ההיטל. בהתאם לקביעה בעניין התקבולים במכירת גז לשימוש בישראל יובאו בחשבון לעניין זה תקבולים הנובעים מהכנסות מרכיבים נלווים.

3. **סעיף ה(2)(ג) – חילוף נכסים** – על רקע המכירות הצפויות של הזכויות ב"תמר", "כריש" ו"תנין" והשאלה האם ניתן יהיה לבצע חילוף נכסים בהתאם להוראות סעיף 96 לפקודת מס הכנסה, הובהר כי לא תחול ההקלה הקבועה בסעיף 96 לפקודה בשל חילוף זכויות במאגרים. יחד עם זאת, ניתן יהיה להחיל את הוראות סעיף 96 לפקודה לעניין חילוף של נכס פיזי במיזם מסוים (כגון אסדה, צינורות, קידוחים וציוד ומכונות) בנכס פיזי במיזם אחר ("לוויתן" או "תמר"). כל זאת, בכפוף לעמידה בכל הוראות הסעיף.

4. **סעיף ה(2)(ד) – מועד אירוע המס ותשלומי המס במכירת הזכויות בשדות "תמר" "תנין" ו"כריש"** – ככל שמדובר בעסקאות במזומן (או בשווה מזומן) לא ניתן יהיה לדחות את מועד אירוע המס ואת תשלום המס ויש לדווח על המכירות כאמור ולשלם את המס בגינן בהתאם לקבוע בסעיף 91 לפקודה (למעט ביחס למרכיב הניתן לדחייה בהתאם להוראות סעיף 96 לפקודה, כאמור לעיל). במידה שהעסקאות תתבצענה בדרך של החלפת זכות בשדה נפט או גז טבעי כנגד זכות בשדה נפט או גז טבעי אחר ניתן יהיה לפנות למנהל רשות המסים על מנת לבחון אפשרות לדחיית אירוע או תשלום המס. כמו כן, במידה שהעסקאות יכללו תשלומים דחויים או מותנים, ניתן יהיה לפנות למנהל רשות המסים בבקשה לדחיית המס בהתחשב בתזרים התשלומים.

5. **סעיף ה(2)(ה) – פיצוי על נזק ישיר בשל פעולות מלחמה ואיבה** – מוצע להבהיר כי חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 יחול על מתקני ההפקה, לרבות העיבוד, והצנרת של מיזמי הנפט ככל שהם מצויים בשטח מדינת ישראל לרבות במים הכלכליים של מדינת ישראל. הבהרה זו תקבל את ביטויה גם במסגרת חוק אזורים ימיים שיחוקק. הבהרה כאמור ניתנה כבר בעבר ביחס למתקני מאגר "תמר".

6. **סעיף ה(2)(ו) – ניכוי מס במקור מתשלומי ריבית לתושבי חוץ** – סעיף 16(4) לפקודה קובע כי שר האוצר רשאי לקבוע כי ריבית שמשלם חבר בני אדם תושב ישראל לתושב חוץ, בשל הלוואה שקיבל מתושב החוץ, בתנאים הקבועים בסעיף, תהיה פטורה מהמס, כולו או חלקו. מטרת הסעיף הינה לעודד משקיעים זרים לתת הלוואות בישראל למטרות שיש להן חשיבות לאומית, ובכך לגוון את מקורות האשראי להלוואות כאמור, באמצעות מתן הקלה במס להכנסה המשולמת לתושב החוץ. מכוח סעיף זה פורסם צו מס הכנסה (פטור ממס לריבית שמשלם תושב ישראל בשל הלוואה מתושב חוץ), התשמ"ח-1988 (להלן – **הצו**) והואצלה הסמכות למנהל רשות המסים לקבוע את הקריטריונים להלוואות שיקבלו הקלה ממס מכוח סעיף זה. בהתאם למדיניות המיסוי הכללית בנושא כפי שבאה לידי ביטוי בהמלצות הצוות לבחינת הנושא בראשות מנהל רשות המסים, מוצע כי ריבית בשל הלוואות מתושבי חוץ אשר עונות לקריטריונים הקבועים בסעיף 16(4) לפקודה ובצו, תחויב במס בשיעור של 5%. שיעור זה ינוכה במקור על ידי הגופים המשלמים מהריבית המשולמת לתושב חוץ.

7. **סעיף ה(3)** – בהמשך לתזכיר לתיקון חוק מיסוי רווחי נפט שהופץ בעבר ותוקן מאז על ידי רשות המסים, יובהר כי יופץ להערות הציבור תזכיר לתיקון חוק מיסוי רווחי נפט אשר יערכו בו תיקונים שונים שמטרתם סגירת פרצות מס, הבהרות שונות וכן החלת הליכי שומה גבייה.

במסגרת תיקון החוק כאמור, תורחב, בין היתר, הגדרת "יחסים מיוחדים" הקיימת בחוק. ההרחבה תתייחס בין היתר להגדרת שליטה כך שתחול גם על החזקה, במישרין או בעקיפין, במעל 20% באחד מאמצעי השליטה.

סעיף ו – עניינים נוספים

סעיף ו(1) – הענקת שטר חזקה ל"כריש" ו"תנין"

בכוונת הממונה על ענייני הנפט ליתן שטרי חזקה לרישיונות "אלון A", ו"אלון C" בהם מצויים שדות "כריש" ו"תנין", אשר אותם נדרשים בעלי הזכויות הנוכחיים למכור במועדים הקבועים במתווה. שטרי חזקה אלו יתוקנו לאחר העברת הזכויות ולא יאוחר מארבעה חודשים מאישור העברת הזכויות. מתן החזקות נדרש לפי הדין מכיוון שבעלי הרישיונות הקיימים הוכיחו כי קיימות תגליות נפט ברישיונות אלו. יחד עם זאת בכוונת הממונה על ענייני הנפט לשנות את תנאי החזקות לאחר רכישתן, תוך מתן אפשרות לרוכשים להציג את צרכיהם ולטובת פיתוח מהיר של החזקות.

סעיף ו(2) – מתן תמריצים לקידום חיפוש ופיתוח של שדות קטנים

כדי לקדם את שוק חיפושי הנפט והגז הטבעי ולהביא למצב של תחרות בתחום מוצע כי הממשלה תטיל על שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים ושר האוצר לבחון מתן תמריצים לרבות תמריצים כלכליים שיסייעו לכך.

סעיף ו(3) – התנאים שבהם נדרש לעמוד מפעיל זכות נפט בים ובעניין עקרונות לחיפוש נפט בים והעברת זכויות נפט

בכוונת הממונה על ענייני הנפט לפרסם לשימוע טיוטת הנחיות להעברת זכויות נפט. כמו כן בכוונת משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים לפרסם טיוטת תיקון לתקנות הנפט (עקרונות פעולה לחיפושי נפט והפקתו בים), תשס"ו-2006 אשר תכלול הוראות בעניין דרישות ממפעיל וממחזיקי זכויות נפט. המדובר בהוראות שחלקן הן בעלות השפעה על מכירת הזכויות של בעלי החזקות ב"תמר", ב"כריש" ובתנין", כנדרש בהתאם להוראות ההסדר המבני. פרסום מהיר של טיוטת הוראות אלה יסייע למוכרים ולקונים הפוטנציאליים במשא ומתן ביניהם.

סעיף ו(4) – פיתוח שדה "תמר דרום מערב"

1. שדה "תמר דרום מערב" מצוי ברובו בשטח חזקת "תמר", בעוד חלק קטן ממנו (כחמישית עד רבע) מצוי בשטח אשר היה כלול בשטח רישיון 353/ ערן (להלן – רישיון "ערן") לשעבר.

2. תוקפו של רישיון "ערן" פג והממונה על ענייני הנפט החליט שלא להאריכו. ערעור שהוגש על החלטת הממונה על ענייני הנפט נדחה על ידי שר התשתיות הלאומיות האנרגיה ומים. בגין החלטת השר בערעור הוגש בג"צ 7776/14 שטרם ניתן בו פס"ד סופי. יצוין כי ביום 31.5.15 ניתנה החלטה במסגרת הבג"צ האמור שבה נקבע, בין היתר, כי "על רקע זה דומה, כי סיכויי העתירה להתקבל אינם מן המשופרים. משכך, מוצע לעותרות, גם בשים לב לעלויות ההתדיינות, לשקול את המשך צעדיהן בקשר עם עתירה זו".
3. לעמדת המדינה, אין בעל רישיון בשטח "ערן". שטח הרישיון הינו בבעלות המדינה וכך גם הגז הטבעי המצוי בשטח זה.
4. שאיבת הגז משדה "תמר דרום מערב" תביא גם לזרימת הגז המצוי בחלק המאגר שבשטח רישיון "ערן" לשעבר, אל תוך חלק המאגר המצוי בשטח חזקת "תמר". פעולה זו עלולה להביא לריקונו של חלק מהמאגר המצוי בשטח רישיון "ערן", על דרך זליגתו מאותו חלק של המאגר המצוי בשטח רישיון "ערן" אל חלק המאגר המצוי בשטח חזקת תמר.
5. לפיכך, נדרש הסכם בין המדינה לבין בעלי חזקת "תמר" על מנת להסדיר את ההתחשבות עבור ההשקעה בפיתוח השדה והפקת הגז ממנו, וכן עבור חלקה של המדינה ברווחים ממכירת הגז. בהתאם לטיטות המתווה, יתמנה צוות משא ומתן בראשות החשבת הכללית אשר יפעל להגיע להסכמה בנושא עד למועד החלטת הממשלה או עד לחלוף 30 יום מהחלטת הקבינט המדיני-בטחוני.
6. במקביל, בכדי לאפשר התחלת פיתוח שדה "תמר דרום מערב", בד בבד עם שמירה על זכויותיה של המדינה בחלק מהמאגר (ככל שלא יוחלט אחרת בבג"צ), מוצע להגביל את ההפקה ממנו עד להפקת כמות של גז טבעי שמכירתה תניב הכנסות בסך שלא יעלה על 575 מיליון דולר (עלויות הפקת הגז כפי שיבוקרו על ידי החשבת הכללית באוצר). הכנסות מהשדה יחושבו על פי הכמות היוצאת מהשדה שתוכפל במחיר הממוצע של הגז שיימכר מהשדה בשנת המכירה.
7. מעבר להפקת כמות המאפשרת להחזיר את ההשקעה בפיתוח המאגר, לא תתאפשר הפקה, עד להסדרת מנגנון ההתחשבות בין בעלי הזכויות לחשבת הכללית אשר יבטיח למדינה את זכויותיה בגז המצוי בשטח רישיון ערן לשעבר.

סעיף ז – קיום סביבה רגולטורית יציבה

1. אחד האמצעים אשר נועד לאפשר ולקדם את ההשקעות להפקת משאב הגז הטבעי, הוא יצירת סביבה רגולטורית יציבה אשר מעניקה למשקיעים ודאות, עד כמה שניתן בהתאם לדין.

2. יציבות זו נדרשת גם על רקע המהלכים המהותיים שביצעה המדינה בשנים האחרונות.
3. בשל כך, ומתוך הכרה בחשיבות הפיתוח של מאגרי הגז הטבעי לטובת מדינת ישראל, מבקשת הממשלה להגדיר מסגרת להפעלת שיקול הדעת בעת קבלת החלטות על שינויים רגולטוריים הנוגעים למקטע הפקת הגז הטבעי (האמור אינו מתייחס למקטעים אחרים במשק הגז הטבעי).
4. לצורך יצירת הוודאות והיציבות הרגולטורית, מוצע כי הממשלה תגדיר לעצמה את מסגרת הפעלת שיקול הדעת בשתי רמות:

א. הממשלה תבחן בקפידה שינויים בהסדרה שיכולים להשפיע על כדאיות ההשקעה בפיתוח החזקות וכן לנסות ולהתאים את האסדרה, ככל האפשר, למקובל במדינות ה-OECD שבהן ישנה תעשיית גז ונפט. הממשלה רואה חשיבות בלמידה והפקת לקחים מניסיוןן של מדינות ה-OECD שבהן תחום הגז והנפט מפותח יותר מאשר במדינת ישראל. הפניה למדינות אלה מסייעת גם במישור הוודאות, שכן מדובר במסגרות רגולטוריות מוכרות למשקיעים ולמפעילים.

ב. הממשלה תימנע מביצוע שינויים מהותיים בתחומים המפורטים להלן, אשר עברו שינויים מהותיים בתקופה האחרונה שנועדו להבטיח את האינטרס הציבורי. הממשלה לא תיזום שינויים כאמור וכן תתנגד להצעות חוק פרטיות המבקשות לקדם שינויים כאמור בתחום.

בשנים האחרונות ערכה המדינה מספר שינויים מהותיים באסדרה של מקטע הפקת הגז הטבעי. כך, הוגדל באופן משמעותי שיעור המס שעל בעלי חזקות לשלם למדינה עבור רווחי הגז, במסגרת חוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א-2011. בנוסף, המדינה הטילה מגבלות על יצוא הגז במטרה להבטיח עתודות נאותות עבור המשק הישראלי. לבסוף, במסגרת החלטת הממשלה הנוכחית, מחייבת המדינה את בעלי הזכויות הנוכחיים בחזקות "תמר" ו"לויתן" בביצוע שינויים מבניים מסוימים.

בשלושת התחומים האמורים – ההסדרים הפיסקליים המגדירים את חלקו של הציבור ברווחים של בעלי החזקות ממשאב הגז הטבעי, הבטחת הגז למשק המקומי וההסדר המבני – נעשו במהלך השנים האחרונות השינויים המהותיים הנדרשים כדי להבטיח את האינטרס הציבורי.

לפיכך, הממשלה אינה סבורה כי נדרשים שינויים מהותיים נוספים בתחום המבני ובתחום המגבלות על היצוא, ככל שהם שינויים הנוגעים למקטע הפקת הגז בלבד ואינם שינויים רוחביים או מהלכים שעניינם אכיפה של ההסדרים הקיימים.

לעניין התחום הפיסקלי, יודגש כי הממשלה אינה מחליטה שלא לבצע שינויים כלל, אלא שהיא לא תבצע שינויים שבעיני המשקיע הסביר יראו מהותיים. בנוסף, הממשלה מחזקת את מחויבותה לעקרונות שבבסיס חוק רווחי נפט וחוק

הנפט (שבו מעוגנת חובת בעלות החזקה בתשלום תמלוגים). הממשלה רואה חשיבות בשינויים במשטר הפיסקלי, לרבות שינויי חקיקה, שתכליתם הגשמת העקרונות שבבסיס חוק מיסוי רווחי נפט וחוק הנפט וכן בשינויים שתכליתם הגנה על חלקו הראוי של הציבור כפי שהוא מעוגן כיום בחוקים אלה. במסגרת מחייבות זו המדינה תפעל לכל שינוי בדין או מהלך של גבייה ואכיפה שתכליתם הגנה על חלקו הראוי של הציבור כפי שהוא מעוגן כיום בחוקים אלה.

5. מדיניות הממשלה בנושא תעמוד בעינה לתקופה של 10 שנים מיום קבלת החלטת הממשלה (אלא אם נקבעו לוחות זמנים שונים בהקשר ספציפי במסגרת המתווה). בתום תקופה זו תיערך בחינה מחודשת של מדיניות הממשלה בהתאם לנסיבות באותה עת.

6. החלטת הממשלה מתייחסת לבעלי הזכויות הנוכחיים ב"תמר" ובלויתן". ההחלטה מתקבלת על רקע חובתם והתחייבותם של בעלי הזכויות האמורים לפתח את החזקות במהירות ובסקידה ראויה. בנוסף, היא מבוססת על התחייבותם של בעלי הזכויות הנוכחיים בחזקות לעמוד בכל תנאי המתווה המפורט בהחלטת ממשלה זו.

7. יודגש כי אין מדובר בחוזה בין המדינה לבעלי החזקות, אלא במעשה שמקומו במשפט המינהלי.

8. בנוסף, מוצע לעגן בהחלטת הממשלה מספר הוראות נוספות הנוגעות לבעלי הזכויות הנוכחיים ב"תמר" ובלויתן", שמטרתן להגביר את מידת הוודאות במקטע זה.

9. ראשית, מוצע לקבוע כי מכאן ואילך שינוי של תנאי חזקות ייעשה בנסיבות חריגות, ובהתאם לתנאים שנקבעו בשטר החזקה של חזקות "לויתן", שנוסחם:

"32. שינוי תנאים בשטר החזקה

...

32.2 בנסיבות חריגות הממונה רשאי לשנות, להוסיף או לגרוע תנאים בשטר החזקה ובכתבי אישור (להלן – שינוי), אם יהיה צורך חיוני בשינוי לשם הגשמת מטרותיהם או לשם קיום דינים רלוונטיים שנוספו או השתנו מאז נתינתם או קיום אמנה בין-לאומית רלוונטית שישראל צד לה, או עקב שינוי נסיבות מהותי, והכל לאחר שהממונה נתן לבעל החזקה הזדמנות הוגנת להשמיע את טענותיו, ובכפוף לכללי המשפט המנהלי; שינוי שאינו מתחייב מדינים או מאמנות כאמור, ייעשה לאחר שהממונה בחן, בין היתר, את משקלו של האינטרס הציבורי בשינוי אל מול האינטרס של בעל החזקה; ככל שהשינוי יביא לפגיעה כלכלית מהותית בבעל החזקה, לא ייעשה השינוי אלא באישור השר, ותוך מתן התייחסות לפגיעה האמורה, לרבות, ככל שנדרש, בדרך של מענה כלכלי."

10. בנוסף, מוצע לחזק את הוודאות בקשר לתנאים לאישור של העברת זכויות של בעלי חזקות ושיעבודן לאחרים ולקבוע כי אלה יאושרו בהתאם להוראות הדין. יצוין כי בהתאם לסעיף 76(א) לחוק הנפט, התשי"ב-1952: "היתר מוקדם, רשיון וחזקה הם אישיים ואינם ניתנים, לא הם ולא כל טובת הנאה בהם, לשעבוד או להעברה בכל דרך שהיא – פרט להורשה – אלא ברשות המנהל; ולא ירשה המנהל שעבוד או העברה של רשיון או של חזקה אלא לאחר התייעצות עם המועצה."

יוזכר כי, כאמור בסעיף ז(3) לטיוטת המתווה, הממונה על ענייני הנפט מודיע כי "בכוונת משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים לפרסם לא יאוחר מ-10 ביולי 2015 טיוטת תקנות בעניין התנאים שבהם נדרש לעמוד מפעיל זכות נפט בים ובעניין עקרונות לחיפוש נפט בים וטיוטת הנחיות לעניין העברת זכויות נפט."

11. לבסוף, מתוך ההבנה שפיתוח מהיר מחייב גם מתן מענה לצרכים העולים בפרקי זמן סבירים, מוצע להנחות את המאסדרים השונים לדון בנושאים הדורשים הפעלת סמכויות הנוגעות לפיתוח שדות הגז הטבעי בתוך זמן סביר.